

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Onderzoek Rekenkamer naar Bomenverordening en Groencompensatiefonds	3666698		3 november 2023

Geachte leden van de raad,

Op 3 oktober ontving u van de Rekenkamer het resultaat van het onderzoek 'Zuinig met regels, zuinig op bomen? Bomenverordening en Groencompensatiefonds in de gemeente Hengelo'. Het college is onder de indruk van het uitgevoerde onderzoek en het opgeleverde rapport. Ook is het college blij om te lezen dat *'de ambtelijk medewerkers zich ondanks drukke werkzaamheden bereidwillig op stelden om de onderzoeksgegevens op korte termijn te ontsluiten en op te schonen'*.

Middels deze brief geven we, voorafgaand aan de Politieke Markt op dinsdag 7 november, een eerste reactie op de belangrijkste conclusies van het rapport. Daarna gaan we in op de aanbevelingen die genoemd worden.

Conclusies uit het rapport

1. De Bomenverordening beschermt een beperkt deel van de bomen: grote bomen en bijzondere bomen. Voor bomen die onder de bomenverordening vallen, bieden de procedure en criteria voor vergunningverlening een redelijk goede bescherming.

Dit is inderdaad een bewuste keuze geweest. Met de inwerkingtreding van de nieuwe Bomenverordening is een groter deel van de bomen op gemeentegrond en in particuliere tuinen vergunningvrij geworden. Dat was ook de opdracht bij opstellen Bomenverordening. Los van de Bomenverordening worden alle gemeentelijke geregistreerde bomen periodiek (jonge bomen eens per 2 jaar, oude bomen eens per 4 jaar) geïnspecteerd en onderhouden teneinde een duurzaam en gezond bomenbestand te krijgen en te behouden.

2. De Bomenverordening en Groencompensatiefonds bieden instrumenten en kaders voor de uitvoering, maar geven weinig richting aan het beleid voor de omgang met bomen. Er is geen visie of beleid waarvan de Bomenverordening een uitwerking is.

We hebben wel groenbeleid (Groenplan Hengelo) maar geen apart Bomenbeleid. En de Bomenverordening regelt daarnaast de bescherming van de kapvergunningplichtige bomen. En we hebben deskundige medewerkers die, bijvoorbeeld bij projecten of bij beheer, het belang van groen en toekomstbestendige bomen voor het voetlicht brengen.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Er is dus wel op feitelijke kennis gebaseerde visie op groen bij de vakspecialisten. Alleen is dit niet uitgewerkt in een specifiek bomenbeleid.

3. De versoepeling van de vergunningplicht bij de actualisatie van de Bomenverordening zorgt voor een aanzienlijke vermindering van het aantal aanvragen voor een vergunning voor het vellen van bomen, met daaruit volgend een aanzienlijke vermindering van administratieve lasten. Met de beschikbare cijfermatige gegevens kan niet worden vastgesteld hoe de deregulering zich verhoudt tot behaalde resultaten ten aanzien van de bescherming van bomen.

De actualisatie van de Bomenverordening vloeide direct voort uit een bezuinigingsvoorstel (5.2.1. Omgevingsvergunning e.a.). Hierin werd het volgende genoemd: "*Deregulering kapvergunning: De bomenverordening aanpassen waarbij uitgangspunt is dat waardevolle bomen beschermd blijven. De regelgeving wordt sterk vereenvoudigd en de vergunningplicht grotendeels afgeschaft. Omdat de leges voor de omgevingsvergunning kostendekkend zijn, levert dit voor de vergunningverlening wel efficiency op, maar geen direct financieel voordeel.*" Naast de deregulering van de kapvergunningen (bedoeld om het voor onze inwoners makkelijker te maken) omvatte dit bezuinigingsvoorstel nog enkele andere voorstellen voor deregulering en efficiency in bedrijfsvoering. Namelijk een bezuiniging van 0,5 fte vergunningverlener APV en een bezuiniging van 1,0 fte juridisch adviseur vergunningen.

Deregulering was dus een belangrijk doel bij de actualisatie. Dit doel is dus gehaald. Maar deregulering betekent ook loslaten; er wordt dus niet bijgehouden wat nu vergunningsvrij extra gekapt wordt sinds de vorige Bomenverordening. Er zijn dus geen concrete cijfers over de effecten van het nieuwe beleid op het totale bomenareaal. Desalniettemin is er nog steeds sprake van een stijgende trend van het aantal geregistreerde bomen in Hengelo.

4. De controle op de naleving van herplant verplichtingen en op het zonder vergunning kappen van vergunningplichtige bomen (illegale kap) gebeurt niet planmatig en gestructureerd.

In de raadsbrief over de evaluatie Bomenverordening (zaak 2451948) benoemden we dat de controle op herplantplicht aandacht verdient. Hier is destijds ook direct gevolg aan gegeven, onder andere door een herinneringsbrief te versturen naar bewoners die de herplant nog niet gemeld hebben én door steekproefsgewijs controles op herplant uit te voeren. Helaas is dit door langdurige ziekte tijdelijk stil komen te liggen. Dit zal weer worden opgepakt, zodra deze capaciteit beschikbaar en inzetbaar is.

5. Het beleggen van taken en verantwoordelijkheden op persoonsniveau en het ontbreken van ambtelijke achtervang maakt de uitvoering van de regelingen kwetsbaar.

Zoals bij vraag 3 reeds genoemd, ging aan de actualisatie van de Bomenverordening een bezuinigingsvoorstel vooraf (deregulering en efficiency bedrijfsvoering). Dit heeft er onder andere toe geleid dat ervoor is gekozen om geen structurele controle op herplant uit te voeren, maar om dit steekproefsgewijs te doen. Nu de betreffende medewerker langdurig is uitgeschakeld door ziekte, is dit stil komen te liggen. Het college deelt de mening dat dit kwetsbaar is.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

6. Het gebruik van de gelden uit het groencompensatiefonds is beperkt, zowel in financieel opzicht als in mogelijkheden.

In april 2022 heeft het college de raad per brief geïnformeerd over het Groencompensatiefonds, (zaaknummer 3405880). In deze brief is onder andere uitgelegd dat we terughoudend zijn geweest met het inzetten van het vrij te besteden (niet gelabeld) budget. Dit onder ander door extreme droogte, de eikenprocessierups, klimaatverandering en de groencapaciteit bij de gemeente en Gildebor. Verder bestond er de wens om gelden uit het Groencompensatiefonds in te zetten voor de versterking van de hoofdgroenstructuur.

Helaas heeft ook de actualisatie van de hoofdgroenstructuur, met een bijbehorende visie, vertraging opgelopen door het vertrek van de beleidsmedewerker openbare ruimte die hiermee belast was. De betreffende functie is nu vacant. Zodra deze functie is ingevuld, en de medewerker voldoende is ingewerkt, wordt dit verder opgepakt.

Aanbevelingen uit het rapport

1. Denk na of de Bomenverordening aan voldoende bomen bescherming geeft of dat moet worden nagedacht over bredere maatschappelijke vraagstukken als natuur en stad. Betrek daarbij of de Bomenverordening moet aansluiten op de in ontwikkeling zijnde plannen voor de hoofdgroenstructuur. Veranker de toetsing van de noodzaak tot vellen van bomen die niet onder de Bomenverordening vallen in projecten en planvoorbereiding.

Het belang van en de waardering voor groen en bomen is de laatste jaren flink toegenomen, onder andere door het veranderende klimaat, de overlast van de eikenprocessierups en door corona. De vraag is alleen of dit reden is om de Bomenverordening hiervoor opnieuw aan te passen, of dat dit vorm moet krijgen in de actualisatie van de Hoofdgroenstructuur en de bijbehorende, nog op te stellen, Groenvisie. De voorkeur van het college gaat hierbij uit naar het laatste; bij de actualisatie van de Bomenverordening is er immers bewust voor gekozen om een deel van de bomen kapvergunningvrij te maken (zie ook de beantwoording onder conclusie 3). Het college is van mening dat deze deregulering niet teruggedraaid hoeft te worden om ook de bomen die buiten het bereik van de Bomenverordening vallen goed te kunnen beschermen.

2. Met de bescherming en het behoud van bomen als het doel van de Bomenverordening is er structurele controle nodig op de naleving van herplant verplichtingen en op het zonder vergunning kappen van vergunningplichtige bomen (illegale kap).

Voor structurele controle op de naleving van alle herplantverplichtingen en op het zonder vergunning kappen van alle vergunningplichtige bomen ontbreekt de capaciteit.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

- 3. Houdt de bestemmingsreserve (het Groencompensatiefonds) overeind, vraag het college om een uitwerking van mogelijkheden voor een bredere invulling van de besteding van middelen in het Groencompensatiefonds en ga daarover het gesprek aan. Voer regie op de uitgaven van middelen uit het Groencompensatiefonds.**

Gelden uit het Groencompensatiefonds mogen op dit moment ingezet worden voor "*nieuwe bomen en/of natuur*". Dit is bewust niet nader gedefinieerd om de mogelijkheden niet in te kaderen. Dit biedt daarmee meer kansen om het geld in te zetten. Helaas heeft dit vertraging opgelopen (zie hierboven onder conclusie 6). Ook hier zal het college actie op inzetten om dit te verbeteren.

- 4. Voor de ambtelijke organisatie: bij langdurige afwezigheid van een medewerker dient een vervanging/ back-up voor de meest nijpende onderdelen van diens werkzaamheden te worden geregeld.**

Deze aanbeveling duidt op afwezigheid door periodes van langdurige ziekte, in combinatie met het vertrek van twee medewerkers én beperkte capaciteit binnen de teams die met dit werkveld belast zijn. Wij onderschrijven dat de 'nijpende onderdelen' moeten worden geregeld en er actie op moeten worden gezet om dit in de toekomst te verbeteren. Daarbij merken we wel op dat we de afgelopen jaren hebben ervaren dat het lastig is om geschikte en deskundige medewerkers te vinden.

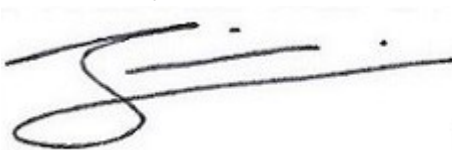
Vervolg

De komende maanden zullen worden gebruikt om de aanbevelingen uit het rapport meer in detail uit te werken en zo te komen tot een optimalisatie van de werking van de Bomenverordening en het Groencompensatiefonds, een en ander aan de hand van de aanbevelingen 1 t/m 4 uit het rapport. Vanzelfsprekend zullen wij u binnen de termijn van 6 maanden na het raadsbesluit nader informeren over de wijze waarop wij uitvoering hebben gegeven aan de vier aanbevelingen. Voor nu hopen we u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Heeft u naar aanleiding van deze brief nog aanvullende (technische) vragen, dan kunt u contact opnemen met Ralf ter Beek, Beleidsmedewerker Openbare Ruimte van Team Voorbereiding en Realisatie (r.terbeek@hengelo.nl).

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris,

de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G. Schelberg

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074